

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис)

Олег ШЕРЕМЕТ

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис)

Лада ШІРІНЯН

(ім'я та прізвище)

«__» _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Формування активів і пасивів страхової компанії**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 12

Сторожик Максим Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник: Третяк Катерина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент Людмила Духновська

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я, як здобувач Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2022р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

« » 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Сторожик Максим Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Формування активів і пасивів страхової компанії

керівник проекту (роботи) Третяк К. В., к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «31» січня 2022 р. № 80-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 03 червня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи підручники, навчальні посібники, монографії, періодичне видання, статті, звітність по страховій компанії, статистична інформація по вітчизняному страховому ринку.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теорія формування активів та пасивів страхової компанії

Розділ 2. Аналіз та напрями удосконалення формування активів та пасивів управління капіталом на АТ «СТРАХОВА ГРУПА «ТАС»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) табл. 1. Формування активів страхової компанії від пасивів (zareєстрованого капіталу), табл. 2. Методи формування капіталу страхової компанії, табл. 3. Методи перестрахування, табл. 4. Балансове рівняння страхової компанії, табл. 5. Динаміка страхових платежів, страхових виплат АТ «Страхова група «ТАС», табл. 6. Сукупні доходи та сукупні витрати АТ «Страхова група «ТАС», табл. 7. Показники рентабельності АТ «Страхова група «ТАС», табл. 8. Темп приросту чистого прибутку, страхових премій та валюти балансу АТ «Страхова група «ТАС», табл. 9. Динаміка активів і пасивів АТ «Страхова група «ТАС», табл. 10. Динаміка активів

АТ «Страхова група «ТАС» (горизонтальний аналіз), табл. 11. Структура активів
 АТ «Страхова група «ТАС» (вертикальний аналіз), табл. 12. Динаміка пасивів
 АТ «Страхова група «ТАС» (горизонтальний аналіз), табл. 13. Динаміка пасивів
 АТ «Страхова група «ТАС» (вертикальний аналіз), табл. 14. Оптимізація пасивів
 АТ «Страхова група «ТАС».

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Третяк К. В.		
II	Третяк К. В.		

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	31.01.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	28.02.2022	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	28.03.2022	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	25.04.2022	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	03.05.2022	
6	Попередній захист	10.05.2022	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	17.05.2022	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	24.05.2022	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	03.06.2022	

Здобувач

(підпис)

Сторожик М.С.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Третяк К. В.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Сторожик М. С. «Формування активів і пасивів страхової компанії»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2022.

Кваліфікаційна робота присвячена розв’язанню теоретичних та практичних проблем формування активів і пасивів страхової компанії.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження, предмет та об’єкт дослідження.

У першому розділі розкрито сутність та джерела формування активів та пасивів страхової компанії відповідно до вимог законодавства та надано загальну характеристику АТ «Страхова група «ТАС».

Другий розділ присвячено аналізу оцінки динаміки та структури активів та пасивів АТ «Страхова група «ТАС» та обґрунтуванню необхідності оптимізації активів та пасивів для забезпечення діяльності страхової компанії.

***Ключові слова:** страхування, страхова компанія, активи, пасиви, оптимізація*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	7
1.1. Сутність та джерела формування активів та пасивів страхової компанії ...	7
1.2. Загальна характеристика та основні показники діяльності АТ «Страхова група «ТАС»	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА АТ «СТРАХОВА ГРУПА «ТАС».....	25
2.1. Оцінка активів та пасивів АТ "Страхова група "ТАС"	25
2.2. Оптимізація активів та пасивів для забезпечення діяльності страхової компанії.....	35
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	44
ДОДАТКИ.....	46

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах формуванню активів і пасивів страхової компанії приділяється значна увага, оскільки вони разом визначають можливості для подальшого розвитку. Пасиви компанії, їх структура та вартість визначають поточну та перспективну платоспроможність, достатність для розвитку та ефективність діяльності. Структурі пасивів страхових компаній приділяється особлива увага для визначення можливості виконання взятих зобов'язань. Інший напрям діяльності страхової компанії – формування активів, які мають забезпечувати можливості виконання страховою компанією платежів та дохідність для окремих видів активів за умови диференціації ризиків.

Поява та повне запровадження з вимог Solvency II, спрямоване саме на посилення відповідальності страхових компаній, в тому числі і за сформовану структуру капіталу та активів. На жаль, в Україні протягом останніх років присутні порушення та недоліки у діяльності страхових компаній, що пов'язані з недостатній обсягом сформованих активів та пасивів, а також з незадовільною структурою активів та пасивів, що вимагає подальших досліджень.

Дослідженнями проблем формування активів та пасивів страхових компаній займається широке коло як вітчизняних так і закордонних науковців: Алескерова Ю.В., Гаманкова О.О., Нагайчук Н.Г., Полчанов А.Ю., Приступа Л.А., Романовська Ю.А., Шірінян Л.В., Школьник І.О., Железняк В. В. При цьому необхідно підкреслити, що серед науковців дослідження зводиться до визначення проблеми платоспроможності та стійкості, структури капіталу.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає в визначенні теоретичних та практичних проблем формування активів і пасивів страхової компанії.

Завдання дослідження:

вивчити сутність та джерела формування активів та пасивів страхової компанії,

надати загальну характеристику та розрахувати основні показники

діяльності страхової компанії;

оцінити активи і пасиви страхової компанії;

обґрунтувати необхідність оптимізації активів та пасивів для забезпечення діяльності страхової компанії.

Об'єкт дослідження – це активи і пасиви страхової компанії.

Предмет дослідження – процес формування активів і пасивів страхової компанії.

Методи дослідження: аналізу та синтезу – під час вивчення сутності активів і пасивів, класифікації активів та пасивів; історико-логічної аргументації – під час надання характеристики страхової компанії, аналітичний – для визначення основних показників діяльності; моделювання – для оптимізації структури активів і пасивів страхової компанії.

Інформаційною базою є Закони України, накази Мінфіну України, розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та Національного банку України наукові публікації матеріали конференцій тощо.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Сутність та джерела формування активів та пасивів страхової компанії

У сучасних умовах глобалізації й євроінтеграції вітчизняний страховий ринок, зокрема страховий бізнес, викликає дедалі більший інтерес. Управління страховою компанією передбачає дослідження теоретичних та практичних аспектів формування активів та пасивів страхової компанії.

Активи і пасиви є базовими категоріями корпоративних фінансів та бухгалтерського обліку.

Активи за бухгалтерським підходом – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [1, 2]. Таке визначення можна адаптувати до страхової компанії, тоді активи страхової компанії – це ресурси, контрольовані страховою компанією у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Активи організації – кошти, майнові, корпоративні, інші права та ресурси, що належать організації [3]. Для страхової компанії активи можна також визначати як кошти, майнові, корпоративні, інші права та ресурси, що належать страховій компанії. Але таке визначення узагальнене і передбачає конкретизацію складу активів страхової компанії з урахуванням страхової діяльності як специфічного виду господарської діяльності.

Активи страхової компанії — засоби страхової компанії, що складаються з основних засобів, нематеріальних активів, довготермінових фінансових вкладень, виробничих запасів, витрат майбутніх періодів, короткотермінових фінансових вкладень, каси, розрахункових рахунків, розрахунків із засновниками та ін. [4]. На

нашу думку, визначення, наведене у Економічному енциклопедичному словнику [4] не повністю розкриває сутність та особливості активів страхової компанії, наприклад, страхова компанія не володіє виробничими запасами як пріоритетними активами, проте формує специфічні страхові активи.

Активи страхової компанії формуються у різних формах, для визначення яких пропонують класифікувати за різними ознаками:

1) за рівнем ліквідності активи можна розмежувати на високоліквідні, низьколіквідні, неліквідні. До високоліквідних належать грошові кошти та депозити до запитання, банківські депозити, такі активи забезпечують ліквідність страхової компанії та швидкість здійснення страхових відшкодувань. Саме забезпеченість високоліквідними активами є пріоритетною задачею формування активів та пасивів страхових компаній;

2) залежно від сфери страхування розрізняють активи компаній зі страхування життя та активи компаній, що здійснюють інші види страхування;

3) за сферою використання серед активів можна виділити універсальні та виключно страхові. До виключно страхових активів належать залишок коштів у централізованих, депозити перестраховування та частка перестраховика у страхових резервах, відстрочені аквізиційні витрати;

4) залежно від ролі у страховому бізнесі активи можна поділити на ключові (грошові кошти, фінансові інвестиції тощо) та допоміжні (основні засоби, нематеріальні активи) [5];

5) за можливістю інвестувати кошти страхових резервів відповідно до чинного законодавства серед активів виділяють дозволені (грошові кошти, банківські вклади, акції, облігації, іпотечні сертифікати, банківські метали та інші) та заборонені [5];

6) залежно від передачі у зовнішнє управління активи розмежовують на ті, що передані у зовнішнє управління, зокрема компаніям з управління активами чи перестраховикам, та внутрішні активи;

7) за ступенем ризику активи поділяються на ризикові та низькоризикові. До низькоризикових активів належать

– цінні папери, емітентом яких є держава;

- кошти, розміщені в банках, крім коштів, розміщених на поточних рахунках, та депозитів до запитання, які мають кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою;

- облігації, емітентом яких є банк, який має кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою;

- облігації МФО;

- залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах, що сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України та розміщені в банках, які мають кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою, та в державні цінні папери, у тому числі державні облігації України тощо [6];

8) за формою 1 фінансової звітності активи поділяються на необоротні активи (рядки 1000-1095) та оборотні активи (рядки 1100-1195). Необоротні активи страхової компанії – це нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, основні засоби, інвестиційна нерухомість, довгострокові фінансові інвестиції, відстрочені аквізиційні витрати, залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах; оборотні активи страхової компанії – це виробничі запаси, дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, дебіторська заборгованість за розрахунками, поточні фінансові інвестиції, гроші та їх еквіваленти, витрати майбутніх періодів, частка перестраховика у страхових резервах.

Формування активів передбачає дотримання пропорцій між різними видами активів, що визначені у нормативних актах Національного банку України, раніше Нацкомфінпослуг України.

Поняття пасиву не визначено у чинному законодавстві, вчені пасив балансу визначають як: «1) власні та залучені засоби для діяльності, що визначають виробничі відносини; 2) джерела формування господарських засобів; 3) джерела формування та цільового призначення засобів підприємства; 4) зобов'язання, які призводять до потенційного зменшення доходів; 5) ресурси, згруповані за призначенням: власний капітал і боргові зобов'язання» [6, с. 278] або «капітал засновників, що в процесі діяльності підприємства змінюється в залежності від

зобов'язань, які характеризують відносини з державою, працівниками та іншими суб'єктами господарювання» [6, с. 279].

Пасиви страхової компанії є протилежні за економічною суттю активам страхової компанії, оскільки активи – це кошти, майнові, корпоративні, інші права та ресурси, що належать страховій компанії, а пасиви – це джерела фінансування цих активів. Склад та розподіл на групи пасивів страхової компанії визначається чинним законодавством. За формою 2 фінансової звітності пасиви страхової компанії об'єднують власний капітал (рядки 1400-1495), довгострокові зобов'язання і забезпечення (рядки 1500-1595), поточні зобов'язання і забезпечення (рядки 1600-1695).

До власного капіталу страхової компанії належить зареєстрований капітал, внески, що не були зареєстрованими до статутного капіталу, капітал у дооцінках, додатковий капітал, що утворений внаслідок емісійних різниць та курсових різниць, резервний капітал, вилучений капітал та результати діяльності попередніх років у формі нерозподіленого прибутку чи непокритого збитку.

До довгострокових зобов'язань страхової компанії належать довгострокові кредити банків, інші довгострокові зобов'язання, довгострокові забезпечення, в тому числі для забезпечення витрат персоналу, та головний і специфічний елемент довгострокових зобов'язань – страхові резерви.

Поточні зобов'язання від довгострокових зобов'язань відрізняються не лише часом погашення, а й природою походження. Поточні зобов'язання виникають під час поточної діяльності та інколи формуються на фінансовому ринку. Поточні зобов'язання страхової компанії можуть містити короткострокові кредити банків, поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, товари, роботи, послуги, розрахунками з бюджетом та державним соціальним страхуванням, оплати праці, із внутрішніх розрахунків. Головний і специфічний елемент поточних зобов'язань – поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю, відстрочені комісійні доходи від перестраховиків.

Основою для власного капіталу страхової компанії є статутний (зареєстрований) капітал. Мінімальний розмір статутного фонду (гарантійного

депозиту) страхової компанії, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, встановлюється у сумі, еквівалентній 1 млн євро, а страховика, який займається страхуванням життя, 10 млн євро за валютним обмінним курсом валюти України [8]. У перспективі Національний банк України планує запровадити вимоги до мінімального розміру статутного капіталу страхових компаній: 32 млн грн - для non-life компаній, 48 млн грн - для life компаній, тобто затвердити гривневий еквівалент мінімального розміру статутного капіталу страховика з наявною диференціацією залежно від наявних ліцензій.

Статутний капітал страхової компанії має бути сплачений виключно у грошовій формі. Крім того, статутний капітал страхових компаній не може формуватися за рахунок: кредитів; коштів, що отримані під заставу; страхових резервів; векселів, а також коштів, походження. Оскільки статутний фонд страхової компанії формується на початку її діяльності, то за допомогою статутного фонду відбувається формування активів, необхідних для початку діяльності. Наприклад, нематеріальні активи, основні засоби, виробничі запаси формуються за допомогою статутного фонду або зареєстрованого капіталу (рис. 1.1).

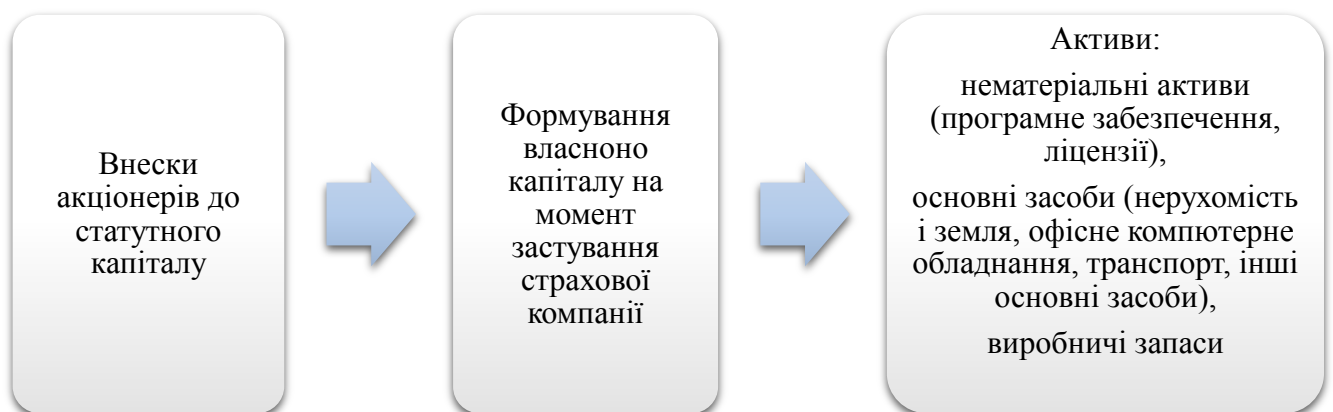

Рис. 1.1. Формування активів страхової компанії від пасивів (зареєстрованого капіталу)

До гарантійного фонду страхової компанії належить додатковий та резервний капітал, а також сума нерозподіленого прибутку.

Страхові компанії за рахунок нерозподіленого прибутку можуть створювати вільні резерви. Вільні резерви – це частка власних коштів страховика, яка резервується з метою забезпечення платоспроможності страховика відповідно до прийнятої методики здійснення страхової діяльності [8].

Страхові резерви – це складова пасиву страхової компанії, тобто другого розділу пасиву балансу і створюються під час страхової діяльності та одержання страхових премій. Страхові резерви утворюються страховиками з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестраховування). Страхові резерви поділяються на технічні резерви і резерви із страхування життя (математичні резерви).

Страхові компанії зобов'язані формувати такі технічні резерви за видами страхування (крім страхування життя):

- незароблених премій (резерви премій), що включають частки від сум надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що відповідають страховим ризикам, які не минули на звітну дату;
- збитків, що включають зарезервовані несплачені страхові суми та страхові відшкодування за відомими вимогами страхувальників, з яких не прийнято рішення щодо виплати або відмови у виплаті страхової суми чи страхового відшкодування.

Страхові компанії зобов'язані створювати такі резерви із страхування життя:

- довгострокових зобов'язань (математичні резерви);
- належних виплат страхових сум.

Страхові резерви – це складова пасиву страхової компанії, але за рахунок них формуються активи, що визначені статтею 31 Закону «Про страхування» [8]. Кошти страхових резервів повинні розміщуватися серед таких активів:

- грошові кошти на поточному рахунку; готівка в касі; банківські метали;
- банківські вклади (депозити) згідно з валютою страхування, депозитні сертифікати банків;
- нерухоме майно та інвестиції в економіку України;

- цінні папери (корпоративні (акції, облігації); цінні папери, що емітуються державою);
- права вимоги до перестраховиків;
- інвестиції в економіку України;
- кредити страхувальникам - фізичним особам.

Схематичне зображення формування активів страхової компанії від страхових резервів:

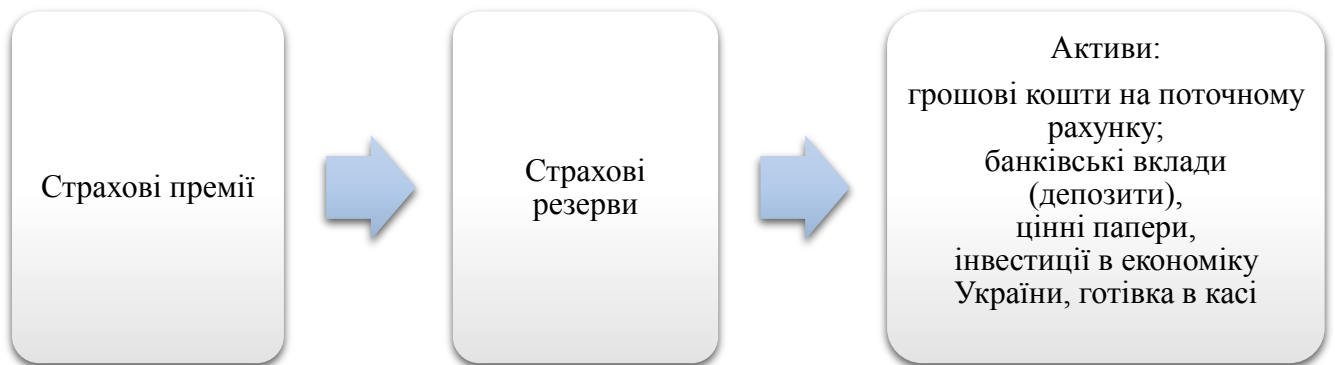

Рис. 1.2. Формування активів страхової компанії від страхових резервів

Щодо можливості поповнення обсягу пасивів, найбільш універсальною є публічна акціонерна форма організації страхового бізнесу, оскільки публічні акціонерні товариства можуть залучати інвестиційний капітал як від власних акціонерів, так і від невизначеного кола сторонніх інвесторів, тоді як приватне товариство обмежене перш за все фінансовими можливостями та бажаннями наявних акціонерів [9, с. 227].

Таблиця 1.1

Методи формування капіталу страхової компанії [9, с. 227]

Методи формування капіталу	Можливості використання страховиками		
	Публічне акціонерне товариство	Приватне акціонерне товариство	Інші господарські товариства
1	2	3	4
<i>Методи формування капіталу за рахунок внутрішніх джерел</i>			
Реінвестування чистого прибутку	+	+	+
Дооцінка активів	+	+	+
<i>Методи формування капіталу за рахунок зовнішніх джерел</i>			
Публічне розміщення простих та привілейованих акцій	+	-	-
1	2	3	4

Приватне розміщення простих та привілейованих акцій	+	+	-
Збільшення часток існуючих учасників товариства	-	-	+
Прийняття нових учасників до товариства	-	-	+
Консолідація капіталу	+	+	+
Залучення субординованого боргу	+	+	+

Загальні підсумки активу і пасиву балансу завжди повинні бути рівними між собою. Це обов'язкова умова правильності його складання. У цьому виявляється балансове рівняння. Рівність підсумків активу і пасиву балансу зумовлена тим, що в обох його частинах відображено у вартісній оцінці одні й ті ж господарські засоби, тільки згуртовані за різними ознаками: в активі – за складом і розміщенням, у пасиві – за джерелами їх формування [10, с. 47]. За даним правилом балансового рівняння можна його адаптувати до діяльності страхової компанії, тоді активи страхової компанії повинні дорівнювати, оскільки балансове правило поширюється на всі суб'єкти господарювання.

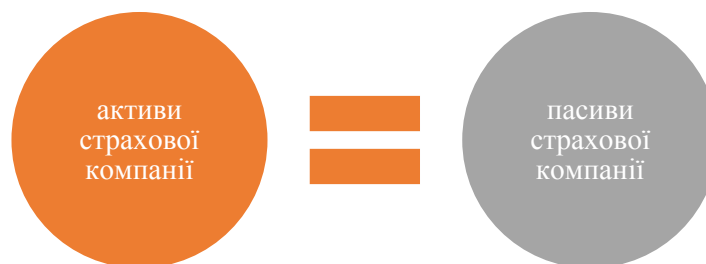

Рис. 1.3. Балансове рівняння страхової компанії

Отже, активи страхової компанії – це ресурси, контрольовані страховою компанією у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. У складі активів обов'язково мають бути грошові кошти, основні засоби, нематеріальні активи, дебіторська заборгованість та депозити перестраховування та частка перестраховика у страхових резервах, відстрочені аквізиційні витрати. Пасиви страхової компанії – це власні та залучені кошти для діяльності страхової компанії, тобто власний капітал, довгострокові зобов'язання і забезпечення, поточні зобов'язання і забезпечення.

1.2. Загальна характеристика та основні показники діяльності АТ «Страхова група «ТАС»

АТ «Страхова група «ТАС» є зареєстрованим приватним акціонерним товариством, що проводить свою діяльність в Україні та працює на страховому ринку України з 1998 р. Акції компанії мають приватне розміщення. Основна діяльність компанії – інші види страхування, ніж страхування життя.

Метою діяльності компанії є одержання прибутку шляхом надання послуг з усіх видів страхового захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб та здійснення фінансової діяльності в межах, визначених законодавством та статутом.

Предметом безпосередньої діяльності АТ «Страхова група «ТАС» є проведення страхування, перестрахування і здійснення фінансової діяльності, пов'язаної з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Компанія здійснює усі види обов'язкового, добровільного страхування та перестрахування згідно з вимогами законодавства України, на які вона отримала ліцензії. Загалом страхова компанія має багато страхових продуктів, що охоплюють більшість видів страхування, крім страхування життя.

АТ «Страхова група «ТАС» має ліцензії на здійснення 38 видів страхування, з них: 21 – у формі добровільного та 17 – у формі обов'язкового, та пропонує клієнтам близько 100 страхових продуктів.

Для фізичних осіб страхування здійснюється за напрямками:

- автострахування (ОСЦПВ, Розширене ОСЦПВ, КАСКО, Зелена картка, Дорожній амулет, Єврокаско для виїжджаючих за кордон, Добровільне страхування від нещасних випадків на транспорті),

- захист майна (Повний житлозахист, Класичне майно, Страхування відповідальності власників майна),

- захист здоров'я (Повний медзахист, Страхування здоров'я на випадок захворювання, Страхування від нещасних випадків, Страхування від нещасних випадків на транспорті),

- туристичне страхування (Подорожі за кордон «TAS-travel» (комплексний особистий та майновий страховий захист на час подорожей та поїздок за кордон, страховий поліс для отримання візи, страховка для посольств візових країн), Подорожі по Україні «TAS-мандри» (комплексний особистий та майновий страховий захист на час подорожей по Україні для громадян України та іноземних громадян),

- спеціальні пропозиції, що застосовуються для активізації продажу страхових продуктів.

Для юридичних осіб страхування здійснюється за напрямками:

- захист співробітників за програмами добровільного медичне страхування, страхування співробітників від нещасного випадку, страхування на випадок захворювання, захист співробітників страхування від нещасного випадку на транспорті,

- захист майна (повний бізнес-захист, страхування обладнання та виробничих потужностей, страхування майна юридичних осіб, страхування будівельно-монтажних робіт, страхування вантажів),

- захист транспорту.

АТ «Страхова група «TAS» має 28 філій (в містах: Вінниця, Дніпропетровськ, Донецьк, Житомир, Запоріжжя, Івано-Франківськ, Київ, Кіровоград, Кременчук, Луганськ, Луцьк, Львів, Миколаїв, Нікополь, Одеса, Полтава, Рівне, Севастополь, Сімферополь, Суми, Тернопіль, Ужгород, Харків, Херсон, Хмельницький, Черкаси, Чернівці, Чернігів). Головний офіс знаходиться за адресою: пр. Перемоги 65, м. Київ, 03162 Україна.

АТ «Страхова група «TAS» запустило низку сервісів, що дозволяють мінімізувати негативні наслідки страхової події для отримувача відшкодування. Так, клієнти можуть відслідковувати хід своєї справи з виплати через Viber, в нас є чат-боти, завдяки яким клієнти мають можливість отримати оперативну інформацію стосовно своєї справи, завантажувати світлини з місця ДТП та інші документи, необхідні для здійснення виплати, тощо. Чотири роки тому запроваджено проект миттєвих виплат, в рамках якого виплачуємо відшкодування протягом п'яти днів. І клієнтам, щоб отримати виплату, не доводиться чекати в

чергах, безліч разів приїжджати в офіс страховика, збирати купу документів. Достатньо лише скористатися електронною чергою та один раз приїхати у заздалегідь визначений час, і вже за 30-40 хвилин вони матимуть повний розрахунок вартості ремонту.

Для оцінки показників страхової компанії застосовують такі показники: статутний капітал, власний капітал, основні засоби, кількість укладених договорів, страхові платежі, страхові виплати, сукупні доходи страхової компанії, сукупні витрати страхової компанії, прибуток у тарифах, прибуток від інвестиційної діяльності, фактичний прибуток, чистий прибуток, страхові резерви відповідальності [11]. Перші два показники та інші показники буде проаналізовано у п. 2.1, оскільки це частина активів та пасивів страхової компанії.

Кількість укладених договорів, страхові платежі, страхові виплати проаналізуємо у 2018-2020 рр. За даними додатку А побудовано рис. 1.4, де показано динаміку страхових платежів, страхових виплат.

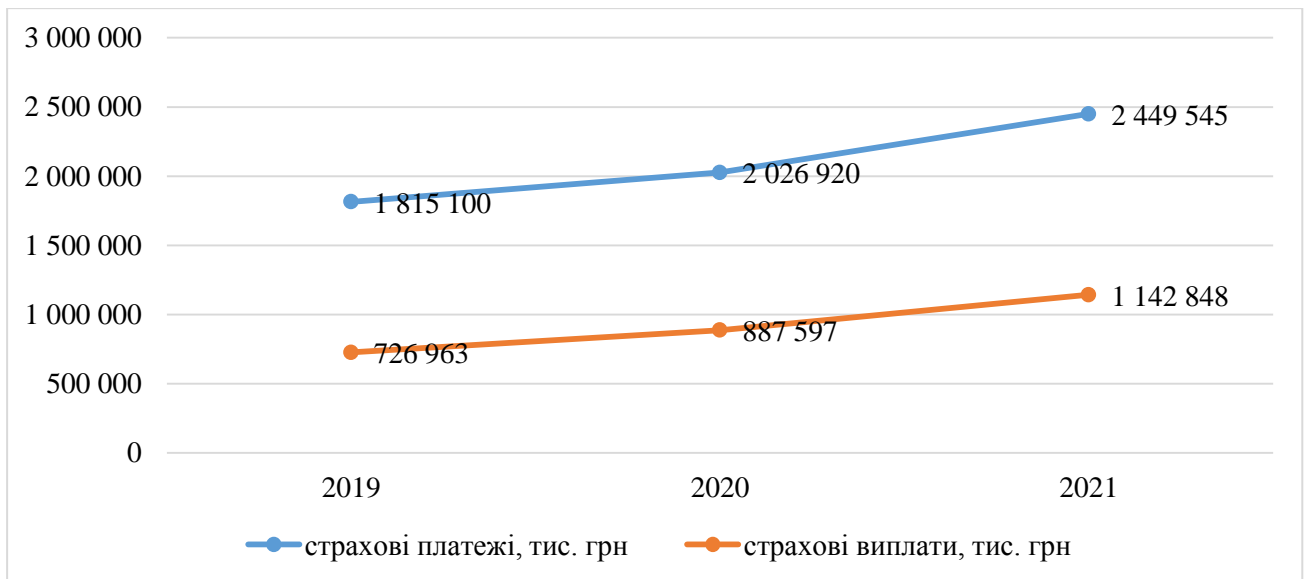

Рис. 1.4. Динаміка страхових платежів, страхових виплат АТ «Страхова група «ТАС»

За результатами 2020 року обсяг його страхових надходжень досяг 2 026 920,04 тис.грн, що на 11,7% перевищує суму платежів, зібраних протягом 2019 року. За результатами 2021 року обсяг страхових надходжень на 20,85% перевищує суму платежів, зібраних протягом 2020 року. Страхові надходження не лише збільшувалися номінально, а й збільшувався темп їх приросту.

Більше третини премій за 2019 рік - 35,34% припали на обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (далі - ОСЦПВ). В свою чергу, за договорами страхування наземного транспорту (далі - КАСКО) в 2020 році СГ «ТАС» залучила 453 063,99 тис. грн премій, що становить 22,35% від загального обсягу надходжень та на 27,9% перевищує аналогічний показник за 2019 рік.

Частка полісів «Зелена картка» в портфелі страховика за результатами 2020 року склала 13,19%, це на 27,2% менше, аніж 2019 року, що пов'язано з епідемією коронавірусу COVID – 19 та зменшенням попиту на подорожі. За договорами добровільного медичного страхування було залучено 202 245,61 тис. грн платежів, що становить 9,98% від загального обсягу надходжень страховика та на 58,4% перевищує аналогічний показник за 2019 рік.

Страхові платежі поділяються за внутрішньою структурою на премії, передані у перестраховання; зміну резервів незароблених премій, зміну частки перестраховиків у резерві незароблених премій. Частина валових страхових премій передавалася у перестраховання, це становило 5,76% у 2019 році, збільшення до 9,12% у 2020 році та зменшення до 5,55% у 2021 році. Від 6,6 до 9,18% валових страхових премій покривали резерву незароблених премій та 87,19% валових страхових премій набували форми чистих зароблених страхових премій для АТ «Страхова група «ТАС» у 2019 році, 81,19% у 2020 році, що було мінімальним показником досліджуваного періоду та 88,05% у 2021 році.

Страхові виплати за 2020 рік становили 887 597 тис. грн - це на 22,1% більше суми виплат за 2019 рік. У 2021 році страхові виплати продовжували збільшуватися – 255 251 тис. грн, це на 28,76% більше 2019 року. За полісами ОСЦПВ у 2020 році було відшкодовано 328 964 тис. грн, що становить 37,06% від загального обсягу виплат за 2020 рік та на 15,8% перевищує показник за 2019 рік. Друге місце в портфелі виплат за підсумками 2020 року з часткою 30,36% посідає КАСКО: за договорами страхування наземного транспорту було відшкодовано 269 489 тис. грн, що на 39,8% більше 2019 року. За полісами «Зелена картка» в 2020 році було відшкодовано 15,41% від загального обсягу виплат страховика. Також важливим напрямом здійснення страхових виплат стало добровільне

медичне страхування з часткою 12,80%. За договорами добровільного медичного страхування в 2020 році відшкодовано 113 585 тис. грн, що на 53,7% більше за 2019 рік.

Сукупні доходи та сукупні витрати страхової компанії вказують на страхування та інші, ніж страхування види діяльності. У табл. 1.2 визначено сукупні доходи страхової компанії на рівні 1846856 тис. грн у 2019 році, 2258172 тис. грн у 2020 році, що на 22,27% більше попереднього року, 2772198 тис. грн у 2021 році, що на 22,76% більше попереднього року. Порівняння показників вказує, що страхова компанія дотримується єдиної тенденції збільшення доходів. Серед доходів страхової компанії у 2020 році всі доходи збільшувалися, проте найдинамічнішими можна назвати інші доходи – 77,77%, інші операційні доходи (дохід від реалізації оборотних активів, валюти, зміни вартості активів, отриманої частки перестраховиків у виплаченому страховому відшкодуванні, послуг із врегулювання збитків) – 38,16%, чисті зароблені страхові премії – 19,90%, інші фінансові доходи (процентні доходи за депозитами та залишками на поточних рахунках в банках, облігаціями, фінансовими інструментами) – 12,29%. У 2021 році сукупні доходи збільшилися за рахунок позитивної динаміки всіх складових, крім інших фінансових доходів, вони зменшилися на 10,62%.

За важливістю у формуванні сукупних доходів страховика, визначальними слід вважати чисті зароблені страхові премії з часткою 78-80% та фінансові доходи з часткою 7-11%, але постійні зрушення вказують про важливість страхової діяльності і мінливість доходів від розміщення пасивів (страхові резерви та власні кошти) у різні фінансові активи.

Сукупні витрати АТ «Страхова група «ТАС» мали більший перелік складових, ніж сукупні доходи. Сукупні витрати збільшилися на 70,78% у 2020 році та 29,96% у 2021 році.

Таблиця 1.2

Сукупні доходи та сукупні витрати АТ «Страхова група «ТАС»

Показник	Роки, тис грн			Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Сукупні доходи									
Чисті зароблені страхові премії	1473689	1766998	2156765	293309	389767	683076	19,90	22,06	46,35
Інші операційні доходи	95095	131383	267217	36288	135834	172122	38,16	103,39	181,00
Інші фінансові доходи	205449	230689	206183	25240	-24506	734	12,29	-10,62	0,36
Інші доходи	72623	129102	142033	56479	12931	69410	77,77	10,02	95,58
Всього доходів	1846856	2258172	2772198	411316	514026	925342	22,27	22,76	50,10
Сукупні витрати									
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	328861	887597	1142848	558736	255251	813987	169,90	28,76	247,52
Витрати від зміни інших страхових резервів	101806	80175	51152	21631	29023	50654	21,25	36,20	49,76
Адміністративні витрати	271197	331791	418858	60594	87067	147661	22,34	26,24	54,45
Витрати на збут	2837	2941	3293	104	352	456	3,67	11,97	16,07
Інші операційні витрати	167831	197880	326401	30049	128521	158570	17,90	64,95	94,48
Фінансові витрати	6622	5631	5785	991	154	837	14,97	2,73	12,64
Інші витрати	74171	138905	161361	64734	22456	87190	87,28	16,17	117,55
Витрати з податку на прибуток	58287	82760	83826	24473	1066	25539	41,99	1,29	43,82
Всього витрат	1011612	1727680	2193524	716068	465844	1181912	70,78	26,96	116,83

Порівняння сукупних доходів і сукупних витрат демонструє перевищення темпу приросту витрат над доходами і часткову втрату ефективності діяльності страховика. Сукупні витрати збільшувалися за всіма складовими у всіх роках. У 2020 та 2021 роках найбільш динамічними були чисті понесені збитки за страховими виплатами, які збільшувалися на 169,90% та 28,76%, відповідно. Негативно також на результатах діяльності страхової компанії вплинуло збільшення витрати від зміни інших страхових резервів, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, фінансові витрати, інші витрати.

Фінансові показники діяльності, до яких належать валовий прибуток, фінансовий результат від страхової діяльності, фінансовий результат до оподаткування та чистий прибуток (рис. 1.5) показують рівень ефективності діяльності.

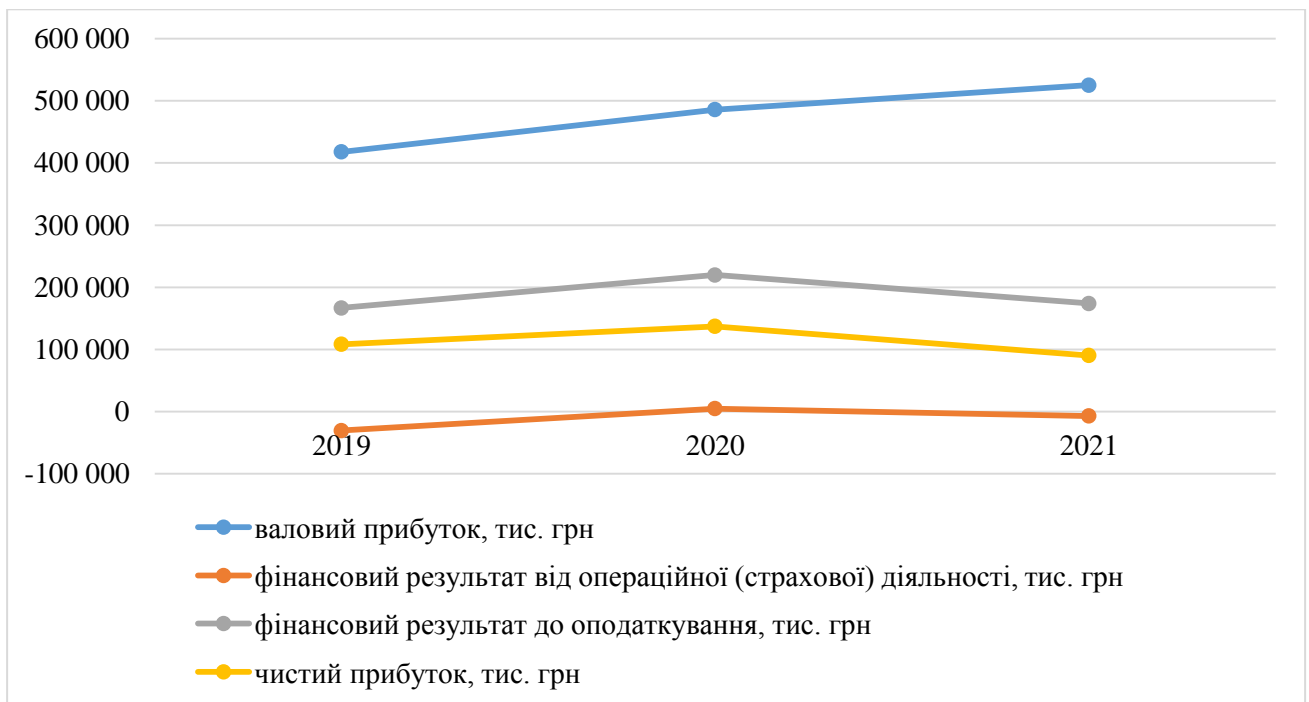

Рис. 1.5. Динаміка фінансових результатів АТ «Страхова група «ТАС»

За даними фінансової звітності видно, що валовий прибуток перебуває у площині додатних значень, значить зароблені страхові премії повністю покривають чисті понесені збитки за страховими виплатами та цей показник становив 22% у 2019 році і різко збільшився до 50-52% у 2020-2021 роках. Фінансовий результат від страхової діяльності – це найгірший за значеннями

показник, оскільки у 2019 році був збиток від операційної діяльності у розмірі 30711 тис. грн, відповідно не всі операційні витрати були покриті доходами. У 2021 році така проблема знову повторилася і збиток становив 7 177 тис. грн. Але за рахунок фінансовий доходів та інших доходів діяльність страхової компанії була прибутковою.

АТ «Страхова група «ТАС» здійснює свою діяльність з метою одержання прибутку шляхом надання послуг з усіх видів страхового захисту майнових інтересів громадян і юридичних осіб та здійснення фінансової діяльності в межах, визначених законодавством та статутом. Оскільки у 2019 році чистий прибуток становив 108281 тис. грн, у 2020 році збільшився до 137012 тис. грн або 26,53%, у 2021 році зменшився до 90067 тис. грн, тобто втрачено третину прибутку, але чистий прибуток страхова компанія отримала і мету діяльності забезпечила.

На основі загальних показників рентабельності, які використовуються для оцінки прибутковості різних видів підприємництва, розроблені спеціальні показники, які характеризують рентабельність страхових продуктів по страховій діяльності загалом [12, с. 780]. Показники фінансової звітності є також підставою для визначення показників рентабельності.

Показники рентабельності АТ «Страхова група «ТАС» з таблиці 1.3 вказують на позитивні результати роботи.

Таблиця 1.3

Показники рентабельності АТ «Страхова група «ТАС»

Показник	Роки, %			Абсолютне відхилення, в.п.		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Рентабельність продаж	7,35	7,75	4,18	0,41	-3,58	-3,17
Рентабельність інвестиційної діяльності	14,88	14,29	11,54	-0,59	-2,75	-3,34
Рентабельність активів	5,14	5,58	3,45	0,43	-2,12	-1,69
Рентабельність власного капіталу	17,72	19,66	13,74	1,94	-5,93	-3,99

Рентабельність власного капіталу дозволяє оцінити, чи достатньо власних ресурсів страховика вільних від зобов'язань. Рентабельність власного капіталу на

кнець досліджуваного періоду становила 13,74%, що було мінімальним значенням через зменшення чистого прибутку. За цієї причини зменшилися всі показники рентабельності в порівнянні у 2019 роком та 2020 роком.

В таблиці 1.4. наведені розраховані показники «золотого рівняння» (формула 1.1) для оцінки ділової активності страхової компанії: темп приросту капіталу (пасиви за балансом) має бути більшим 100% та меншим за темп приросту чистого доходу, який в свою чергу повинен бути меншим за темп приросту чистого прибутку. В страхуванні темп зростання чистого прибутку має дорівнювати або перевищувати темп зростання чистого доходу, що дорівнює страховим платежам або чистим заробленим страховим преміям. Чистий дохід має зростати швидшими темпами ніж валюта балансу, а темп приросту капіталу має бути додатнім.

$$T_{чп} > T_{рп} > T_{вк} > 100 \%, \quad (1.1) [13]$$

де $T_{чп}$ — темп приросту чистого прибутку, %; $T_{рп}$ — темп приросту реалізації продукції, %; $T_{вк}$ — темп приросту вкладень капіталу, %.

Таблиця 1.4

Темп приросту чистого прибутку, страхових премій та валюти балансу

АТ «Страхова група «ТАС»

Показники	2019	2020	2021
Темп приросту чистого прибутку	2607,30%	126,53%	65,74%
Темп приросту чистого доходу від реалізації (страхових премій)	152,35%	119,90%	122,06%
Темп приросту валюти балансу	131,10%	116,68%	106,17%

Як можна побачити темп приросту чистого прибутку в 2019 році мав чотирицифрове значення, що вказує на забезпечення високого рівня прибутку та ефективності діяльності страхової компанії. У 2020 році темп приросту чистого прибутку сповільнився до 26,53% та у 2021 році маємо від'ємний темп приросту. Вимогу про більший темп приросту чистого прибутку над темпом приросту страхових премій виконано у 2019-2020 роках, проте не виконано у 2021 році. Це пов'язано зі збільшенням сукупних витрат на 26,96%, а сукупних доходів –

22,76%. Вже на підставі двох показників можна визначити погіршення рівня ділової активності АТ «Страхова група «ТАС» у 2021 році.

Темп приросту страхових премій коливався від 119,90% до 152,35% та вимоги «золотого рівняння» виконувалися, оскільки перевищували темпи приросту валюти балансу.

Отже, АТ «Страхова група «ТАС» у 2019-2020 роках докладало зусиль для забезпечення ділової активності на страховому ринку України та всі вимоги «золотого рівняння» були дотримані, у 2021 році було забезпечено збільшення валюти балансу, страхових премій, проте темп приросту чистого прибутку становив менше темпу приросту страхових премій.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ НА АТ «СТРАХОВА ГРУПА «ТАС»

2.1. Оцінка активів та пасивів АТ «Страхова група «ТАС»

Активи страхова компанія почала формувати з моменту заснування у 1998 році, але з тих пір вони змінювалися і змінювали свою вартість. Як відомо, за балансовим правилом вартість активів повинна дорівнювати вартості пасивів, за даними фінансової звітності АТ «Страхова група «ТАС» правило дотримане і активи дорівнюють пасивам (рис. 2.1).

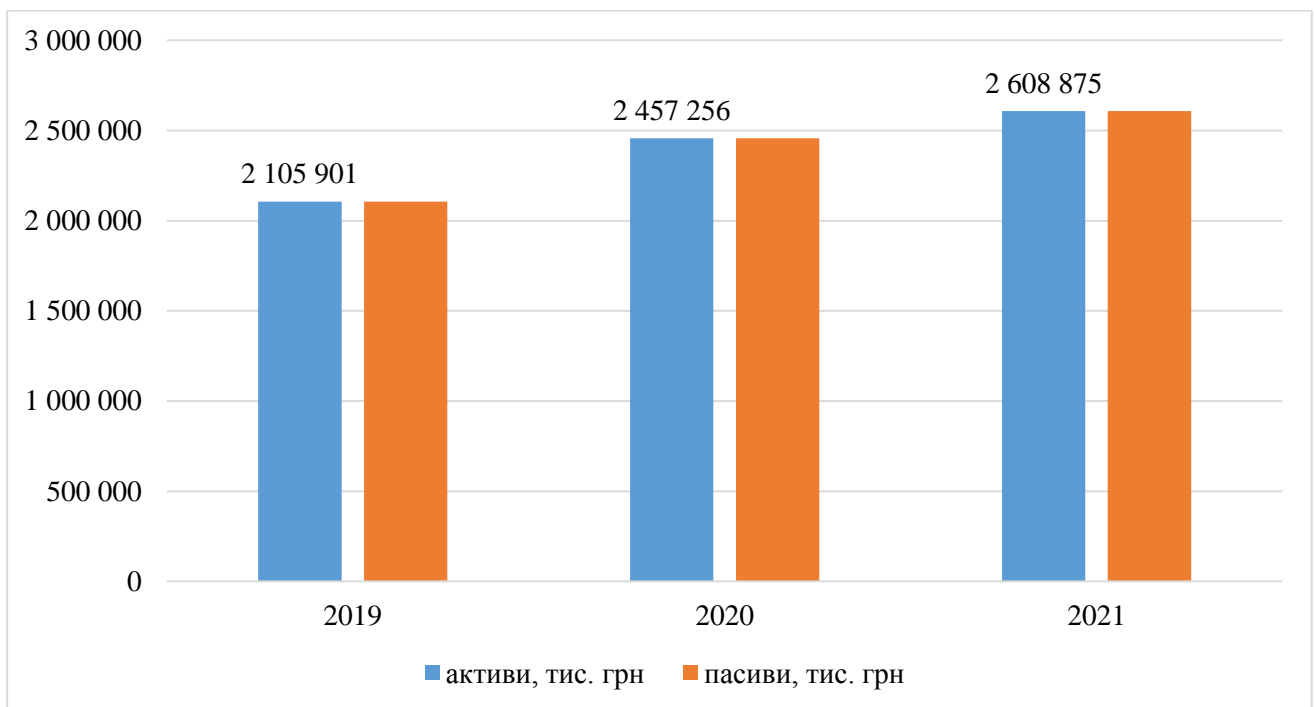

Рис. 2.1. Динаміка активів і пасивів АТ «Страхова група «ТАС»

Загальна сума активів і пасивів компанії збільшувалася щорічно, що вказує як на підвищення капіталізації компанії, так і підвищення розмірів активів, які забезпечуються здійснення страхової та іншої діяльності.

Активи АТ «Страхова група «ТАС» формувалися у різних формах та, по-

перше, визначимо пропорції між необоротними та оборотними активами:

2019 рік – переважання необоротних активів з часткою 61,20% та менша вартість оборотних активів з часткою 38,80%;

2020 рік – переважання необоротних активів залишилося, але частка зменшилася до 57,99% та збільшилася вартість оборотних активів з часткою 42,01%;

2021 рік – структурні зрушення продовжилися на користь необоротних активів і зменшення частки оборотних активів. На кінець 2021 року частки необоротних активів становила 65,13% проти 34,87% оборотних активів.

Динаміка активів страхової компанії наведена у табл. 2.1. Якщо у 2019 році активи збільшилися на 351 355 тис. грн, то це відбувалося за збільшенням необоротних активів на 136 120 тис. грн і оборотних активів на 215 235 тис. грн. Це означає, що у 2018-2020 роках динаміка активів була на 81,62% спричинена динамікою необоротних активів та 18,38% % спричинена динамікою оборотних активів. Збільшення відбувалося через розміщення додаткових коштів у 2020 році в інші довгострокові фінансові інвестиції, незавершені капітальні інвестиції, відстрочені аквізиційні витрати, кошти у централізованих страхових резервних фондах. Інвестування у програмне забезпечення у 2020 році складало 1682 тис. грн, також кошти спрямовувалися у довгострокові фінансові інвестиції, відстрочені аквізиційні витрати, кошти у централізованих страхових резервних фондах.

За станом на 31.12.2019 року АТ «Страхова група «ТАС» володіє акціями лише ПАТ «Дослідно - експериментальний завод №20 цивільної авіації» суму 51 549,57 тис. грн (частка в статутному капіталі 16,4520%), що становить менше, ніж 5% від валюти балансу.

Таким чином, головною складовою активів страхової компанії були саме необоротні активи, які склалися з:

- нематеріальних активів (програмне забезпечення, ліцензії);
- незавершених капітальних інвестицій,

Таблиця 2.1

Динаміка активів АТ «Страхова група «ТАС» (горизонтальний аналіз)

Показник	Роки, тис грн			Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Необоротні активи	1 288 745	1 424 865	1 699 281	136 120	274 416	410 536	10,56	19,26	31,86
Нематеріальні активи	1 083	838	2 520	-245	1 682	1 437	-22,62	200,72	132,69
Незавершені капітальні інвестиції	46 000	66 832	0	20 832	-66 832	-46 000	45,29	-100,00	-100,00
Основні засоби	151 003	147 196	138 888	-3 807	-8 308	-12 115	-2,52	-5,64	-8,02
Інші фінансові інвестиції	556 558	563 751	769 106	7 193	205 355	212 548	1,29	36,43	38,19
Відстрочені аквізиційні витрати	153 060	191 583	225 825	38 523	34 242	72 765	25,17	17,87	47,54
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	381 041	454 665	562 942	73 624	108 277	181 901	19,32	23,81	47,74
Оборотні активи	817 156	1 032 391	909 594	215 235	-122 797	92 438	26,34	-11,89	11,31
Запаси	3 282	3 778	3 618	496	-160	336	15,11	-4,24	10,24
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	236 124	276 776	310 069	40 652	33 293	73 945	17,22	12,03	31,32
за виданими авансами	15 672	4 040	4 137	-11 632	97	-11 535	-74,22	2,40	-73,60
з нарахованих доходів	16 144	15 454	17 179	-690	1 725	1 035	-4,27	11,16	6,41
Інша поточна дебіторська заборгованість	6 965	7 376	11 024	411	3 648	4 059	5,90	49,46	58,28
Поточні фінансові інвестиції	334 559	514 986	407 514	180 427	-107 472	72 955	53,93	-20,87	21,81
Гроші та їх еквіваленти	25 562	20 443	1 637	-5 119	-18 806	-23 925	-20,03	-91,99	-93,60
Витрати майбутніх періодів	341	939	1 125	598	186	784	175,37	19,81	229,91
Частка перестраховика у страхових резервах	178 507	188 599	153 223	10 092	-35 376	-25 284	5,65	-18,76	-14,16
резервах збитків або резервах належних виплат	0	0	114 349	0	114 349	114 349	-	-	-
резервах незароблених премій	30 238	33 893	38 873	3 655	4 980	8 635	12,09	14,69	28,56
інших страхових резервах	148 269	154 706	0	6 437	-154 706	-148 269	4,34	-100,00	-100,00
Активи всього	2 105 901	2 457 256	2 608 875	351 355	151 619	502 974	16,68	6,17	23,88

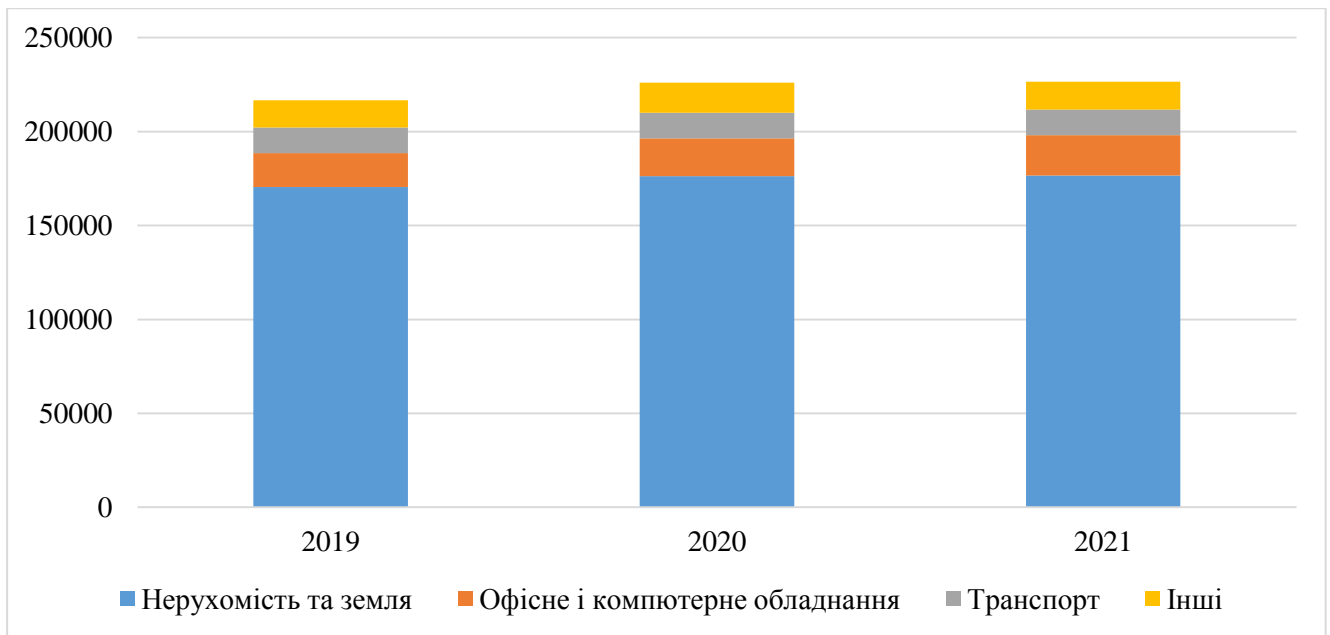

Рис. 2.2. Склад та динаміка вартості основних засобів АТ «Страхова група «ТАС», тис. грн

– основних засобів, які склалися переважно з нерухомості за землі, тобто приміщень і офісів страхової компанії, менше – офісного та комп'ютерного обладнання, транспорту та інших основних засобів,

– інших довгострокових фінансових інвестицій. АТ «Страхова група «ТАС» у частині довгострокових фінансових інвестицій володіло акціями двох компанії: ПрАТ «Дніпровагонмаш» та ПАТ «Дослідно- експериментальний завод №20 цивільної авіації». ПрАТ «Дніпровагонмаш» - одне із провідних підприємств з проектування та виготовлення вантажних вагонів для магістральних залізних доріг і різноманітних галузей промисловості. ПАТ «Дослідно – експериментальний завод №20 цивільної авіації» (ПАТ «ДЕЗ №20 ЦА») – це одне із найбільших приладобудівних і ремонтних підприємств України, яке розробляє, виготовляє і ремонтує широкий спектр радіотехнічних и електронних приладів, високотехнологічного обладнання і устаткувань.

Ще страхова компанія інвестувала кошти у придбання цінних паперів: ОВДП (облігацій внутрішньої державної позики, емітованої Мінфіном України), корпоративних облігацій (ТОВ «УЛФ-ФІНАНС» - 5 пакетів облігацій (UA4000201578, серія «А» UA4000201586, серія «В», UA4000201594, серія «С»,

UA4000201602, серія «D» та UA4000201628, серія «F») загальною номінальною вартістю 132 610,0 тис. грн; ТОВ «Фінансова компанія «Центр фінансових рішень» (відомі під торговою маркою «КредитМаркет»®) - 6 пакетів облігацій (UA4000204267, серія «M»; UA4000191373, серія «G»; UA4000191381, серія «H»; UA4000195523, серія «I»; UA4000195531, серія «J»; UA4000202527, серія «K») загальною номінальною вартістю 123 507 тис. грн; ТОВ «БВСТ ЛІЗИНГ» - пакет облігацій UA4000129134, серія «B», номінальною вартістю 2 000 тис. грн. Такі були фінансові інвестиції у 2019-2020 роках).

Депозити довгострокові розміщувалися у багатьох банках. На прикладі 2019 року структура депозитів, розміщених у комерційних банках була наступною: 23% – Універсал, 13% – Укргазбанк, 12% – Таскомбанк, 4% – ПриватБанк, 2% – Ощадбанк, Укрексімбанк, Кредобанк, 1% – А-БАНК, Кредитвест, Глобус, КІБ. Дебіторська заборгованість формувалася з декількох складових: за продукцію, товари, роботи, послуги, за виданими авансами, з нарахованих доходів, іншої поточної дебіторської заборгованості.

- відстрочених аквізиційних витрат,
- коштів у централізованих страхових резервних фондах (додаткові внески до гарантійного фонду, ЦСРФ захисту потерпілих у ДТП, ЦСРФ страхових гарантій).

Отже, необоротні активи сформовані АТ «Страхова група «ТАС» у достатньому розмірі для здійснення страхової діяльності. Серед напрямів збільшення необоротних активів перевагою є довгострокові фінансові інвестиції та кошти у централізованих страхових резервних фондах, частина коштів також спрямовувалася у 2019-2021 роках та нематеріальні активи, тобто інформаційні технології, програмне забезпечення.

Оборотні активи для страхової компанії важливі у частині забезпечення ліквідності і платоспроможності, тому формувалися з грошових коштів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій, резервів збитків або резервах належних виплат та резервів незароблених премій.

Таблиця 2.2

Структура активів АТ «Страхова група «ТАС» (вертикальний аналіз)

Показник	Роки, %			Абсолютне відхилення, в.п.		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Необоротні активи	61,20	57,99	65,13	-3,21	7,15	3,94
Нематеріальні активи	0,05	0,03	0,10	-0,02	0,06	0,05
Незавершені капітальні інвестиції	2,18	2,72	0,00	0,54	-2,72	-2,18
Основні засоби	7,17	5,99	5,32	-1,18	-0,67	-1,85
Інші фінансові інвестиції	26,43	22,94	29,48	-3,49	6,54	3,05
Відстрочені аквізиційні витрати	7,27	7,80	8,66	0,53	0,86	1,39
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	18,09	18,50	21,58	0,41	3,08	3,48
Оборотні активи	38,80	42,01	34,87	3,21	-7,15	-3,94
Запаси	0,16	0,15	0,14	0,00	-0,02	-0,02
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	11,21	11,26	11,89	0,05	0,62	0,67
за виданими авансами	0,74	0,16	0,16	-0,58	-0,01	-0,59
з нарахованих доходів	0,77	0,63	0,66	-0,14	0,03	-0,11
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,33	0,30	0,42	-0,03	0,12	0,09
Поточні фінансові інвестиції	15,89	20,96	15,62	5,07	-5,34	-0,27
Гроші та їх еквіваленти	1,21	0,83	0,06	-0,38	-0,77	-1,15
Витрати майбутніх періодів	0,02	0,04	0,04	0,02	0,00	0,03
Частка перестраховика у страхових резервах	8,48	7,68	5,87	-0,80	-1,80	-2,60
резервах збитків або резервах належних виплат	0,00	0,00	4,38	0,00	4,38	4,38
резервах незароблених премій	1,44	1,38	1,49	-0,06	0,11	0,05
інших страхових резервах	7,04	6,30	0,00	-0,74	-6,30	-7,04
Активи всього	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00

Додатково, окрім оборотних активів, що мали суть страхове спрямування, страхова компанія мала запаси, різні види дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги.

Оборотні активи збільшилися у 2020 році та зменшилися у 2021 році. Зменшення загальної вартості оборотних активів у 2021 році могло нести загрозу ліквідності та платоспроможності через зменшення частки перестраховика у страхових резервах, поточних фінансових інвестицій, грошей та їх еквівалентів.

Гроші та їх еквіваленти страхова компанія мала достатньо у 2018-2019 роках, проте їх залишки зменшилися у більше 10 разів. Короткострокових депозитів страхова компанія не мала.

Структура активів – це важливий показник співвідношення вартості однієї групи активів до їх загальної вартості. Для страхових компаній структура активів також визначається рекомендаціями і вимогами регулятора.

Наступним кроком аналізу формування активів і пасивів АТ «Страхова група «ТАС» є аналіз формування пасивів, тобто капіталу страхової компанії. У табл. 2.3 наведені значення пасивів, які збільшилися у 2020 році на 16,68% або 351 355 тис. грн. Як можна побачити, збільшення у 2020 році пов'язане зі збільшенням власного капіталу – 85 891 тис. грн, довгострокових зобов'язань і забезпечень – 225 959 тис. грн, поточних зобов'язань і забезпечень – 39 505 тис. грн, тобто динаміка довгострокових зобов'язань і забезпечень була визначальною. У 2021 році пасиви збільшилися на 151 619 тис. грн. Довгострокові зобов'язання та забезпечення збільшилися на 180 680 тис. грн, але інші складові зменшилися, навіть, власний капітал зменшився, також поточні зобов'язання. Це свідчить про негативну динаміку зміни пасивів, оскільки зменшився власний капітал, що є основою для фінансової стійкості та надійності компанії.

В АТ «Страхова група «ТАС» статутний капітал сформований за рахунок внесків ПАТ «Страхова компанія «Індустріальна», Т.А.С. OVERSEAS INVESTMENTS LIMITED), АЛКЕМІ ЛІМІТЕД (ALKEMI LIMITED. Зареєстрований або статутний капітал, резервний капітал не змінювалися останні роки, капітал у дооцінках зменшився через переоцінку окремих активів.

Таблиця 2.3

Динаміка пасивів АТ «Страхова група «ТАС» (горизонтальний аналіз)

Показник	Роки, тис грн			Абсолютне відхилення, тис. грн			Відносне відхилення, %		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Власний капітал	610 931	696 822	655 709	85 891	-41 113	44 778	14,06	-5,90	-86,90
Зареєстрований (пайовий) капітал	102 000	102 000	102 000	0	0	0	0,00	0,00	-100,00
Капітал у дооцінках	84 363	84 363	81 103	0	-3 260	-3 260	0,00	-3,86	-100,00
Резервний капітал	16 397	16 397	16 397	0	0	0	0,00	0,00	-100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	378 793	454 383	394 340	75 590	-60 043	15 547	19,96	-13,21	-80,83
Інші резерви	29 378	39 679	61 869	10 301	22 190	32 491	35,06	55,92	-83,35
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1 410 707	1 636 666	1 817 346	225 959	180 680	406 639	16,02	11,04	-87,57
Інші довгострокові зобов'язання	21 063	11 521	14 430	-9 542	2 909	-6 633	-45,30	25,25	-166,13
Довгострокові забезпечення	9 042	11 103	16 233	2 061	5 130	7 191	22,79	46,20	-87,30
Страхові резерви	1 380 602	1 614 042	1 786 683	233 440	172 641	406 081	16,91	10,70	-86,93
Поточні зобов'язання і забезпечення	84 263	123 768	135 820	39 505	12 052	51 557	46,88	9,74	-70,91
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями		12 679	12 504	12 679	-175	12 504	-	-1,38	1,40
товари, роботи, послуги	43 917	46 266	49 006	2 349	2 740	5 089	5,35	5,92	-95,21
розрахунками з бюджетом	26 117	19 345	24 143	-6 772	4 798	-1 974	-25,93	24,80	-128,05
у тому числі з податку на прибуток	21 346	17 155	23 833	-4 191	6 678	2 487	-19,63	38,93	-117,58
розрахунками зі страхування	0	0	1	0	1	1	-	-	-100,00
розрахунками з оплати праці	146	84	57	-62	-27	-89	-42,47	-32,14	-208,77
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	13 091	18 549	21 173	5 458	2 624	8 082	41,69	14,15	-74,22
Доходи майбутніх періодів	991	2 979	308	1 988	-2 671	-683	200,61	-89,66	545,45
Інші поточні зобов'язання	1	23 866	28 628	23 865	4 762	28 627	2386500	19,95	-16,64
Пасиви	2 105 901	2 457 256	2 608 875	351 355	151 619	502 974	16,68	6,17	-86,53

Стан нерозподіленого прибутку контролюється власниками через дивідендні виплати чи інший розподіл зароблених прибутків.

На основі Звіту про рух власного капіталу видно, що у 2019 році було зароблено 108 281 тис. грн, у тому числі 207 тис. грн спрямовано на збільшення резервного капіталу, 19109 тис. грн спрямовано на створення спеціальних (цільових) фондів, 88 964 тис. грн – на збільшення чистого прибутку. У 2020 році здійснено дивідендні виплати на 50796 тис. грн та створення спеціальних (цільових) фондів на 10301 тис. грн. Дані показники показують важливість чистого прибутку у збільшенні власного капіталу.

Довгострокові зобов'язання і забезпечення збільшувалися за рахунок збільшення страхових резервів; поточні зобов'язання і забезпечення – за рахунок збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, розрахунками з бюджетом, виникнення кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями.

За даними таблиці 2.4, протягом 2019-2021 років частка власного капіталу зменшилася. Зокрема, зменшилася частка зареєстрованого капіталу на 0,93 в.п., зменшилася частка капіталу у дооцінках на 0,90 в.п., зменшилася частка резервного капіталу на 0,15 в. п., нерозподілений прибуток також зменшив свій вплив на формування пасивів.

Страхові резерви в АТ «Страхова група «ТАС» були основними пасивами та збільшили частку на 2,93 в. п., формування страхових резервів відбулося з двох складових: резерв збитків (2019 рік – 585 667 тис. грн, 2020 рік – 672 278 тис. грн, 2021 рік – 683 074 тис. грн), резерв незароблених премій (2019 рік – 794 935 тис. грн, 2020 рік – 941 764 тис. грн, 2021 рік – 1 103 609 тис. грн).

У 2019-2021 роках близько 4-5% своїх зобов'язань страховик повинен погашати негайно. Це заборгованість перед кредиторами та постачальниками, бюджетом, працівниками, соціальним страхуванням, одержаними авансами.

Одним з найважливіших показників, що характеризують поточну ліквідність та фінансову стійкість суб'єкта господарювання будь-якого виду діяльності є робочий капітал.

Таблиця 2.4

Структура пасивів АТ «Страхова група «ТАС» (вертикальний аналіз)

Показник	Роки, %			Абсолютне відхилення, в.п.		
	2019	2020	2021	2020- 2019	2021- 2020	2021- 2019
Власний капітал	29,01	28,36	25,13	-0,65	-3,22	-3,88
Зареєстрований (пайовий) капітал	4,84	4,15	3,91	-0,69	-0,24	-0,93
Капітал у дооцінках	4,01	3,43	3,11	-0,57	-0,32	-0,90
Резервний капітал	0,78	0,67	0,63	-0,11	-0,04	-0,15
Нерозподілений прибуток	17,99	18,49	15,12	0,50	-3,38	-2,87
Інші резерви	1,40	1,61	2,37	0,22	0,76	0,98
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	66,99	66,61	69,66	-0,38	3,05	2,67
Інші довгострокові зобов'язання	1,00	0,47	0,55	-0,53	0,08	-0,45
Довгострокові забезпечення	0,43	0,45	0,62	0,02	0,17	0,19
Страхові резерви	65,56	65,68	68,48	0,13	2,80	2,93
Поточні зобов'язання і забезпечення	4,00	5,04	5,21	1,04	0,17	1,20
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	0,00	0,52	0,48	0,52	-0,04	0,48
товари, роботи, послуги	2,09	1,88	1,88	-0,20	0,00	-0,21
розрахунками з бюджетом	1,24	0,79	0,93	-0,45	0,14	-0,31
розрахунками зі страхування	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
розрахунками з оплати праці	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	0,62	0,75	0,81	0,13	0,06	0,19
Доходи майбутніх періодів	0,05	0,12	0,01	0,07	-0,11	-0,04
Інші поточні зобов'язання	0,00	0,97	1,10	0,97	0,13	1,10
Пасиви	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00

Робочий капітал – це частина оборотних активів, що фінансується за рахунок власних коштів та довгострокових зобов'язань. Протягом усього аналізованого періоду АТ «Страхова група «ТАС» мало достатньо фінансових ресурсів для розрахунку за поточними зобов'язаннями, а також для розширення своєї діяльності та інвестування: 2019 рік – 732 893 тис. грн, 2020 рік – 908 623 тис. грн, 2021 рік – 773 774 тис. грн.

Загальна сума активів і пасивів АТ «Страхова група «ТАС» збільшувалася щорічно, що вказує як на підвищення капіталізації компанії, так і підвищення розмірів активів, які забезпечуються здійснення страхової та іншої діяльності.

Активи АТ «Страхова група «ТАС» формувалися пріоритетно з інших довгострокових фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, поточних фінансових інвестицій, частки перестраховика у страхових резервах, пасиви формувалися пріоритетно з страхових резервів, нерозподіленого прибутку, зареєстрованого капіталу.

2.2. Оптимізація активів та пасивів для забезпечення діяльності страхової компанії

Управління пасивами (капіталом) належить до основних завдань фінансового менеджера на будь-якому підприємстві, оскільки обсяг, структура та вартість капіталу істотно впливають на основні показники фінансово-господарської діяльності та загалом на ефективність його діяльності.

Управління капіталом страхової організації спрямоване на виконання таких основних завдань, як:

1. Формування достатнього обсягу капіталу, що забезпечить необхідні темпи економічного розвитку.
2. Оптимізація розподілу сформованого капіталу за видами діяльності та напрямками використання.
3. Забезпечення умов досягнення максимальної доходності капіталу за запланованого рівня фінансового ризику.

4. Забезпечення мінімізації фінансового ризику, пов'язаного з використанням капіталу, за запланованого рівня його доходності.
5. Забезпечення постійної фінансової рівноваги під час його розвитку.
6. Забезпечення достатнього рівня фінансового контролю з боку його засновників.
7. Забезпечення достатньої фінансової гнучкості підприємства.
8. Оптимізація обороту капіталу.
9. Забезпечення своєчасного реінвестування капіталу [14, с. 305].

Головним завданням оптимізації активів та пасивів є досягнення максимального фінансового благополуччя власників страхової компанії максимізацією ринкової вартості. «Тому головним завданням управління капіталом є формування його оптимальної структури з урахуванням гарантованого рівня доходності й ризику. Тут можна говорити про ефективність корпоративного управління й інвестиційну привабливість страхової компанії» [14, с. 305].

Оптимізація структури пасивів є актуальною для страхових компаній, оскільки забезпечує формування різних можливих комбінацій структури капіталу та визначення оптимальної за різними ознаками.

1. Оптимізація структури капіталу страхової компанії за критерієм мінімальної середньозваженої вартості капіталу. У табл. 2.5 наведено розрахунок середньозваженої вартості капіталу АТ «Страхова група «ТАС» при різній структурі пасивів.

Рівень передбачуваних дивідендних виплат (ДВ) визначимо за відношенням сукупних дивідендних виплат і чистого прибутку у 2019-2021 роках:

$$\text{ДВ} = (48\,256 + 123\,499) / (108\,281 + 137\,012 + 90\,067) = 0,51 \text{ або } 51\%$$

Рівень передбачуваних дивідендних виплат (ДВ) визначимо за відношенням сукупних дивідендних виплат і власного капіталу у 2019-2021 роках. У 2019 році дивіденди не виплачувалися, тобто 0%. У 2020 році:

$$\text{ДВ} = 48\,256 / (610931 + 696822) / 2 = 0,07 \text{ або } 7\%$$

$$\text{У 2021 році: ДВ} = 123\,499 / (696822 + 655709) / 2 = 0,05 \text{ або } 5\%.$$

Таблиця 2.5

Оптимізація пасивів АТ «Страхова група «ТАС»

№	Показник	Варіанти розрахунків							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Загальний обсяг капіталу	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875
2	Варіанти структури капіталу, %								
2.1.	Власний (акціонерний) капітал	100	90	80	70	60	50	40	30
2.2.	Позиковий капітал (кредит)	0	10	20	30	40	50	60	70
3	Рівень передбачуваних дивідендних виплат, %	7	6	5	4	3	2	1	0
4	Рівень ставки процента за кредит з урахуванням премії за ризик, %	1	2	3	4	5	6	7	8
5	Ставка податку на прибуток, частки одиниць (Спп)	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
6	Податковий коректор (1-Спп)	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
7	Рівень ставки за кредит з урахуванням податкового коректора (гр.4*гр.6)	0,82	1,64	2,46	3,28	4,1	4,92	5,74	6,56
8	Вартість складових частин капіталу, %								
8.1.	Власний капітал (гр.2.1*гр.3/100)	7	5,4	4	2,8	1,8	1	0,4	0
8.2.	Позиковий капітал (гр.2.2*гр.7/100)	0	0,2	0,5	1,0	1,6	2,5	3,4	4,6
9	Середньозважена вартість капіталу (8.1+8.2), %	7	5,6	4,5	3,8	3,4	3,5	3,8	4,6

Максимальна вартість власного капіталу становитиме 7% за показником 2020 року.

Рівень ставки процента за кредит (Π) визначимо за відношенням фінансових витрат та позикового капіталу у 2019-2021 роках:

$\Pi = (6\,622 + 5\,631 + 5\,785) / (1\,606\,303 + 2\,105\,901 + 2\,457\,256 + 2\,608\,875) / 4 = 0,01$
або 0,8%.

У таблиці запропоновано 8 варіантів структури капіталу, а також розраховано вартість складових частин капіталу у відсотковому виразі. З наведених розрахунків видно, що найнижча середньозважена вартість капіталу страхової компанії спостерігається в п'ятому варіанті, коли діяльність фінансується за рахунок власного капіталу на 60% за умови сплати дивідендів у розмірі 3% та позикового капіталу у розмірі 40%. Цей варіант відповідає значенню середньозваженої вартості капіталу 3,4%. Надалі зі зростанням частки власного капіталу середньозважена вартість зростає, що пов'язано зі зростанням ставки дивідендних виплат, а вони у всіх роках перевищували ставку за позиковими коштами, тому що АТ «Страхова група «ТАС» не користується довгостроковими і короткостроковими банківськими кредитами, облігаціями тощо.

2. Оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності. Цей метод ґрунтується на різноманітних розрахунках рівня фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу при різній структурі капіталу) і передбачає використання механізму фінансового левериджу [15, с. 84].

Для розрахунку ефекту фінансового важеля використовується така формула:

$$ЕФЛ = (1 - K_{ОП})(КВР_A - СП) \frac{ПК}{ВК} \quad (2.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового важеля; $K_{ОП}$ – коефіцієнт оподаткування прибутку; $КВР_A$ – коефіцієнт валової рентабельності активів; СП – середня ставка процента за позиковими коштами; ПК – середній обсяг використовуваного позикового капіталу; ВК – середня сума власного капіталу [15, с. 84].

Розрахунок оптимальної структури капіталу за критерієм максимізації рівня рентабельності власного капіталу наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Оптимізація пасивів АТ «Страхова група «ТАС»

№	Показник	Варіанти розрахунків							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Загальний обсяг капіталу, тис. грн	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875	2 608 875
2.	Власний капітал, тис. грн	2 608 875	2 347 988	2 087 100	1 826 213	1 565 325	1 304 438	1 043 550	782 663
3.	Позиковий капітал, тис. грн.	0	260888	521775	782662,5	1043550	1304438	1565325	1826213
4.	Частка позикового капіталу, %	0	10	20	30	40	50	60	70
5.	Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	20	20	20	20	20	20	20	20
6.	Мінімальна ставка відсотка за кредит, %	1	1	1	1	1	1	1	1
7.	Мінімальна процентна ставка з урахуванням премії за ризик, %	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
8.	Бухгалтерський прибуток з урахування відсотків за кредит (ряд.1*ряд.5:100), тис. грн.	525310	525310	525310	525310	525310	525310	525310	525310
9.	Сума відсотків за кредит (ряд.3*ряд7.:100), тис. грн.	0	2139	4279	6418	8557	10696	12836	14975
10.	Бухгалтерський прибуток без урахування суми відсотків за кредит (ряд.8-ряд.9), тис. грн.	525310	523171	521031	518892	516753	514614	512474	510335
11.	Ставка податку на прибуток, частки одиниць	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
12.	Сума податку на прибуток (ряд.10*ряд.11), тис. грн	94556	94171	93786	93401	93016	92630	92245	91860
13.	Чистий прибуток (збиток) (ряд.10-ряд.12), тис. грн.	430754	429000	427246	425492	423737	421983	420229	418475
14.	Чиста рентабельність власного капіталу (ряд.13./ряд.2*100), %	17	18	20	23	27	32	40	53
15.	Ефект фінансового левериджу, %	0,0	1,6	4,0	7,8	14,3	25,7	48,3	100,4

Найбільший рівень рентабельності власного капіталу спостерігається при восьмому варіанті розрахунків, що відповідає фінансуванню діяльності страховика за рахунок власного капіталу на 30% та позикового капіталу на 70%. За цих умов чиста рентабельність власного капіталу складе 100 %. Надалі при зростанні частки власного капіталу рентабельність власного капіталу знижується й у першому варіанті розрахунків дорівнює 17%.

Оптимізація активів АТ «Страхова група «ТАС» повинна здійснюватися з урахуванням таких принципів:

1) Принцип безпечності — найважливіший принцип для страхової компанії. Цей принцип ставить перед страховиком завдання досягти максимально можливої за даних умов безпеки вкладень, тобто зведення до мінімуму інвестиційного ризику. Принцип безпечності передбачає вкладення коштів та придбання активів з високим рівнем надійності⁰ що підтверджена національними та міжнародними рейтинговими агенціями;

2) Принцип ліквідності передбачає можливість швидкого та беззбиткового для страхової компанії перетворення будь-яких вкладень на грошові кошти. Згідно із цим принципом структура активів страховика має бути такою, щоб у будь-який момент він мав у своєму розпорядженні ліквідні кошти, це передбачає зосередження активів у грошових коштах та поточних фінансових інвестиціях;

3) Принцип прибутковості вкладень означає, що активи страховика мають розміщуватись на принципах безпечності та ліквідності і при цьому ще приносити достатній дохід, що визначається як фінансові доходи;

4) Принцип диверсифікованості полягає у розподіленні коштів між об'єктами вкладень з метою зниження ризику ймовірності втрати цих коштів або втрати доходів від них.

Оптимізація активів за Положенням про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика від 07.06.2018 р. № 850 [16]:

1) грошові кошти на поточних рахунках, депозити на вимогу – не більше 30% страхових резервів;

2) банківські вклади (депозити), крім депозитів на вимогу - не більше 70% страхових резервів.

При цьому банківські вклади (депозити), валютні вкладення згідно з валютою страхування в кожному банку - не більше 20 % страхових резервів;

3) нерухоме майно - не більше 20 % страхових резервів, при цьому вкладення в один об'єкт нерухомого майна - не більше 10 % страхових резервів;

4) цінні папери - разом не більше 50 % страхових резервів, з них:

акції українських емітентів - не більше 10 % страхових резервів, при цьому в акції одного емітента - не більше 3 % страхових резервів;

облігації підприємств українських емітентів - не більше 30 % страхових резервів, при цьому в облігації одного емітента не більше 10 % страхових резервів;

акції, облігації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав - не більше 10 % страхових резервів;

облігації місцевих позик - не більше 10 % страхових резервів;

іпотечні облігації - не більше 20 % страхових резервів;

облігації міжнародних фінансових організацій - не більше 40 % страхових резервів;

5) державні облігації України - не більше 80 % страхових резервів.

6) права вимоги до перестраховиків - не більше 50% страхових резервів, при цьому: права вимоги до перестраховиків-резидентів - не більше 10 % від страхових резервів;

7) банківські метали, в тому числі поточні та вкладні (депозитні) рахунки в банківських металах - не більше 15 % страхових резервів.

Оптимізація активів страхової компанії повинна проводитися з пріоритетним розміщенням пасивів у грошові кошти з позиції забезпечення ліквідності та платоспроможності страхової компанії, банківські вклади з позиції забезпечення ліквідності та платоспроможності страхової компанії та прибутковості розміщення коштів, прибуткові та надійні цінні папери.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено розв'язання теоретичних та практичних проблем формування активів і пасивів страхової компанії. Основні результати дослідження:

Вивчено сутність та джерела формування активів та пасивів страхової компанії. Активи страхової компанії – це ресурси, контрольовані страховою компанією у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. У складі активів обов'язково мають бути грошові кошти, основні засоби, нематеріальні активи, дебіторська заборгованість та депозити перестраховування та частка перестраховика у страхових резервах, відстрочені аквізиційні витрати. Пасиви страхової компанії – це власні та залучені кошти для діяльності страхової компанії, тобто власний капітал, довгострокові зобов'язання і забезпечення, поточні зобов'язання і забезпечення. За правилом балансового рівняння активи страхової компанії повинні дорівнювати пасивам страхової компанії.

Надано загальну характеристику АТ «Страхова група «ТАС» за напрямками: розвиток, види страхування, страхові платежі, страхові виплати, сукупні доходи та сукупні витрати, показники рентабельності та ділової активності. Для фізичних осіб страхування здійснюється за напрямками: автострахування, захист майна, захист здоров'я, туристичне страхування тощо; для юридичних осіб – захист співробітників, захист майна, захист транспорту. Сукупні доходи та сукупні витрати страхової компанії вказують на страхову та інші, ніж страхування види діяльності. Сукупні доходи страхової компанії визначено на рівні 1846856 тис. грн у 2019 році, у 2020 році на 22,27% більше попереднього року, у 2021 році на 22,76% більше попереднього року. Порівняння показників вказує, що страхова компанія дотримується єдиної тенденції збільшення доходів. Серед доходів страхової компанії у 2020 році всі доходи збільшувалися, проте найдинамічнішими можна назвати інші доходи, інші операційні доходи (дохід від

реалізації оборотних активів, валюти, зміни вартості активів, отриманої частки перестраховиків у виплаченому страховому відшкодуванні, послуг із врегулювання збитків), чисті зароблені страхові премії, інші фінансові доходи (процентні доходи за депозитами та залишками на поточних рахунках в банках, облігаціями, фінансовими інструментами). У 2021 році сукупні доходи збільшилися за рахунок позитивної динаміки всіх складових, за винятком інших фінансових доходів, вони зменшилися на 10,62%.

Оцінено активи і пасиви АТ «Страхова група «ТАС», які збільшилися на 23,88%, що вказує як на підвищення капіталу компанії. Якщо у 2019 році активи збільшилися на 351 355 тис. грн, то це відбувалося за збільшенням необоротних активів на 136 120 тис. грн і оборотних активів на 215 235 тис. грн. Це означає, що у 2018-2020 роках динаміка активів була на 81,62% спричинена динамікою необоротних активів та 18,38% % спричинена динамікою оборотних активів. Активи АТ «Страхова група «ТАС» формувалися пріоритетно з інших довгострокових фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, поточних фінансових інвестицій, частки перестраховика у страхових резервах. Пасиви формувалися пріоритетно з страхових резервів, нерозподіленого прибутку, зареєстрованого капіталу.

Обґрунтовано необхідність оптимізації активів та пасивів для забезпечення діяльності страхової компанії. Головним завданням оптимізації активів та пасивів є досягнення максимального фінансового благополуччя власників страхової компанії максимізацією ринкової вартості. Оптимізація структури пасивів проведено за критерієм мінімізації середньої вартості капіталу та максимізації рівня фінансової рентабельності. Найнижча середньозважена вартість капіталу страхової компанії спостерігається в п'ятому варіанті, коли діяльність фінансується за рахунок власного капіталу на 60% за умови сплати дивідендів у розмірі 3% та позикового капіталу у розмірі 40%. Найбільший рівень рентабельності власного капіталу відповідає фінансуванню діяльності страховика за рахунок власного капіталу на 30% та позикового капіталу на 70%. Надалі при зростанні частки власного капіталу рентабельність власного капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 09.05.2022).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 09.05.2022).
3. Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками: Наказ Національного агентства з питань запобігання корупції від 28.12.2021 року № 830/21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0219-22/ed20211228#n23> (дата звернення: 09.05.2022).
4. Економічний енциклопедичний словник / за ред. С.В. Мочерного. 1995. URL: <https://subject.com.ua/economic/slovník/165.html#:~:text> (дата звернення: 19.05.2022).
5. Болюх О.В., Полчанов А.Ю. Класифікація активів страхових компаній. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/412.pdf> (дата звернення: 12.05.2022).
6. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 07.06.2018 № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n197> (дата звернення: 16.05.2022).
7. Петренко Н.І. Наукові підходи до визначення поняття “пасив” в обліково-економічній літературі. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2011. Вип. 3(21). Ч.2. С. 275-280
8. Про страхування: Закон України від від 07.03.1996 № 85/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

9. Приступа Л. А. Особливості формування капіталу страхових компаній у сучасному бізнес-середовищі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 4(2). С. 225-228.

10. Погорєлова Т. П., Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання. *Агросвіт*. 2017. № 1-2. С. 44-48.

11. Лісовал В.П. Оцінка результатів діяльності страхової компанії. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2009. №2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/pspe/2009_2/Lisoval_209.htm

12. Романовська Ю.А., Покиньюборода А.О. Аналіз рентабельності страхових продуктів страхування життя на прикладі страхової компанії «ТАС» : *Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство*, 2018. Вип. 16. С. 777-782.

13. Аналіз ділової активності суб'єктів господарювання. URL: https://pidru4niki.com/1611072241914/ekonomika/analiz_dilovoyi_aktivnosti_subyekti_v_gospodaryuvannya

14. Алескерова Ю.В., Сідак О.М. Управління капіталом страхових компаній. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 18. С. 300-306.

15. Железняк В. В., Харченко О. В., Сковрін І. А. Оптимізація структури капіталу як фактор підвищення фінансової стійкості страхової компанії. *Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту*. 2017. Вип. 14. С. 82-87.

16. Про затвердження Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 07.06.2018 р. № 850. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18>.

17. Юхименко В. М., Сулима Д. А. Управління капіталом страхових компаній на основі ризик-орієнтованого підходу. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 201-205.

18. Опешко Н. С. Теоретичні аспекти визначення економічного капіталу страхових компаній. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2011. № 1. С. 65-72.

19. Шірінян Л. В., Шірінян А. С., Роганова Г. О. Вплив розмірів активів страховиків на ефективність їхньої діяльності на прикладі компаній Німеччини. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 45-60.

20. Озерова А. Г., Левкович О. В. Управління фінансовою стійкістю страхової компанії. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 230-235.

21. Приступа Л. А., Возовик І. А. Концептуальні засади фінансового управління страховою компанією в сучасному бізнес-середовищі. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 2. С. 125-129.

22. Татар М. С., Гребенікова О. В., Ковальчук І. Г. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній в умовах глобальних викликів. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 371-378.

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ГАС"	Дата (рік, місяць, число)	2020	01	01
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	30115243		
Організаційно-правова форма господарювання	Приватне акціонерне товариство	за КОАТУУ	8038600000		
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	1 079	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	проспект Перемоги, буд. 65, М.КИЇВ, обл., 03062				
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "у" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					у
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУ: 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 317	1 083
первісна вартість	1001	13 903	12 792
накопичена амортизація	1002	12 586	11 709
Незавершені капітальні інвестиції	1005	26 000	46 000
Основні засоби	1010	82 743	151 003
первісна вартість	1011	121 355	216 607
знос	1012	38 612	65 604
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	427 080	556 558
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	123 024	153 060
Залишок коштів у централізованих страхових резервах фондів	1065	304 955	381 041
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	965 119	1 288 745
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 960	3 282
Виробничі запаси	1101	2 960	3 282
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	175 297	236 124
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	3 806	15 672
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	13 477	16 144
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 741	6 965
Поточні фінансові інвестиції	1160	267 472	334 559
Гроші та їх еквіваленти	1165	15 753	25 562
Готівка	1166	1	-
Рахунки в банках	1167	15 752	25 562
Витрати майбутніх періодів	1170	439	341
Частина перестраховника у страхових резервах	1180	154 239	178 507
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	39 415	30 238

Продовження додатку А

інших страхових резервах	1184	114 824	148 269
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	641 184	817 156
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 606 303	2 105 901

Пасив	Код рідкця	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (файовий) капітал	1400	102 000	102 000
Внески до невідшкодованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у доцінках	1405	33 467	84 363
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 190	16 397
Нерозподілений прибуток (випадатий збиток)	1420	288 807	378 793
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	10 268	29 378
Усього за розділом I	1495	450 732	610 931
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	21 063
Довгострокові забезпечення	1520	5 905	9 042
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	5 905	9 042
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 078 640	1 380 602
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	450 416	585 667
резерв незароблених премій	1533	628 223	794 935
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Тревовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1898	1 084 148	1 410 707
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	36 056	43 917
розрахунками з бюджетом	1620	14 264	26 117
у тому числі з податку на прибуток	1621	9 728	21 346
розрахунками зі страхування	1625	2	-
розрахунками з оплати праці	1630	32	146
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	10 194	13 091
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	4 692	991
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 186	1
Усього за розділом III	1695	71 426	84 263
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недежаного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 606 303	2 105 901

Керівник

Головний бухгалтер

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

¹ Визначається в порядку статистичного центрального банківського відомства, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Б

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"** (назва/називання)
 Дата (рік, місяць, число) **2020 01 01**
 за ЄДРПОУ **30115243**
 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
 за **Рік 2019** р.
 Форма №2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 473 689	967 328
премії підписані, валова сума	2011	1 815 100	1 387 745
премії, передані у перестрахування	2012	165 522	140 005
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	166 712	298 170
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(9 177)	17 758
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(328 861)	(165 526)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	726 963	545 449
Валовий:			
прибуток	2090	417 865	256 353
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(101 806)	(105 868)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(135 251)	118 669
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	33 445	12 801
Інші операційні доходи	2120	95 095	93 376
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(271 197)	(212 722)
Витрати на збут	2150	(2 837)	(3 057)
Інші операційні витрати	2180	(167 831)	(121 593)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(30 711)	(93 511)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	205 449	128 609
Інші доходи	2240	72 623	41 622
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(6 622)	(626)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(74 171)	(34 161)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Б

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	166 568	41 933
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(58 287)	(37 780)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	108 281	4 153
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	108 281	4 153

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 137	5 159
Витрати на оплату праці	2505	92 549	48 453
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 675	11 201
Амортизація	2515	25 844	7 168
Інші операційні витрати	2520	572 088	487 472
Разом	2550	716 293	559 453

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	Дата (рік, місяць, число)	2021, грудень, 31	КОДН	8038600000
Територія	М.КИЇВ	за	ІНВЕСТИЦІЙ	КОДН	230
Організаційно-правова форма господарювання	акціонерне товариство	за	КОПФ*	КОДН	65.12
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за	КВЕД		
Середня кількість працівників	1 101				
Адреса, телефон	проспект Перемоги, буд. 65, М.КИЇВ обл., 03062		5360020		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складає (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 083	838
первісна вартість	1001	12 792	12 792
накопичена амортизація	1002	11 709	11 954
Незавершені капітальні інвестиції	1005	46 000	66 832
Основні засоби	1010	151 003	147 196
первісна вартість	1011	216 607	226 077
знос	1012	65 604	78 881
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	556 558	563 751
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	153 060	191 583
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	381 041	454 665
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 288 745	1 424 865
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 282	3 778
Виробничі запаси	1101	3 282	3 778
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	236 124	276 776
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	15 672	4 040
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	16 144	15 454
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 965	7 376
Поточні фінансові інвестиції	1160	334 559	514 986
Гроші та їх еквіваленти	1165	25 562	20 443
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	25 562	20 443
Витрати майбутніх періодів	1170	341	939
Частка перестраховника у страхових резервах	1180	178 507	188 599
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	30 238	33 893

Продовження додатку В

інших страхових резервах	1184	148 269	154 706
інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	817 156	1 032 391
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 105 901	2 457 256

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіновий) капітал	1400	102 000	102 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	84 363	84 363
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 397	16 397
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	378 793	454 383
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
інші резерви	1435	29 378	39 679
Усього за розділом I	1495	610 931	696 822
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
інші довгострокові зобов'язання	1515	21 063	11 521
Довгострокові забезпечення	1520	9 042	11 103
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	9 042	11 103
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 380 602	1 614 042
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	585 667	672 278
резерв незароблених премій	1533	794 935	941 764
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Паризький фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 410 707	1 636 666
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	43 917	58 945
розрахунками з бюджетом	1620	26 117	19 345
у тому числі з податку на прибуток	1621	21 346	17 155
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	146	84
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	13 091	18 549
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	991	2 979
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
інші поточні зобов'язання	1690	1	23 866
Усього за розділом III	1695	84 263	123 768
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 105 901	2 457 256

Керівник

Головний бухгалтер

Визначено в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

*ЕП Царук Павло
Вікторович
ЕП Кульгінська
Ірина
Олександрівна*

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

Додаток Г

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2021	01	01
30115243		

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА за ЄДРПОУ "ТАС"**

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за **Рік 2020** р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 766 998	1 473 689
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	2 026 920	1 815 100
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	116 749	165 522
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	146 828	166 712
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	3 655	(9 177)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(393 480)	(328 861)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	887 597	726 963
Валовий:			
прибуток	2090	485 921	417 865
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(80 175)	(101 806)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	(86 611)	(135 251)
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	6 436	33 445
Інші операційні доходи	2120	131 383	95 095
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(331 791)	(271 197)
Витрати на збут	2150	(2 941)	(2 837)
Інші операційні витрати	2180	(197 880)	(167 831)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4 517	-
збиток	2195	(-)	(30 711)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	230 689	205 449
Інші доходи	2240	129 102	72 623
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(5 631)	(6 622)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(138 905)	(74 171)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Г

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	219 772	166 568
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(82 760)	(58 287)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	137 012	108 281
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	137 012	108 281

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 572	5 137
Витрати на оплату праці	2505	113 379	92 549
Відрахування на соціальні заходи	2510	25 599	20 675
Амортизація	2515	30 501	25 844
Інші операційні витрати	2520	709 191	572 088
Разом	2550	883 242	716 293

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Царук Павло
Вікторович
ЕП Кульгінська
Ірина
Олександрівна

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

Додаток Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	Дата (рік, місяць, день)	31 грудня 2021
Територія	М.КИЇВ	за	ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО
Організаційно-правова форма господарювання	приватне акціонерне товариство	за	УА800000000000875983
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за	230
Середня кількість працівників	1 111	за	65.12
Адреса, телефон	проспект Перемоги, буд. 65, М.КИЇВ обл., 03062		5360020
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	838	2 520
первісна вартість	1001	12 792	14 713
накопичена амортизація	1002	11 954	12 193
Незавершені капітальні інвестиції	1005	66 832	-
Основні засоби	1010	147 196	138 888
первісна вартість	1011	226 077	226 546
знос	1012	78 881	87 658
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	430 047	769 106
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	191 583	225 825
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	454 665	562 942
інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 291 161	1 699 281
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3 778	3 618
виробничі запаси	1101	3 778	3 618
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	276 776	310 069
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за наданими авансами	1130	4 040	4 137
з бюджетом	1135	-	68
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	15 454	17 179
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 376	11 024
Поточні фінансові інвестиції	1160	648 690	407 514
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 443	1 637
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	20 443	1 637
Витрати майбутніх періодів	1170	939	1 125
Частка перестрахованка у страхових резервах	1180	188 599	153 223
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	154 706	114 349
резервах незароблених премій	1183	33 893	38 873

Продовження додатку Д

інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 166 095	909 594
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 457 256	2 608 875

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пабовий) капітал	1400	102 000	102 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	84 363	81 103
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	16 397	16 397
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	454 383	394 340
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
інші резерви	1435	39 679	61 869
Усього за розділом I	1495	696 822	655 709
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
інші довгострокові зобов'язання	1515	11 521	14 430
Довгострокові забезпечення	1520	11 103	16 233
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	11 103	16 233
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 614 042	1 786 683
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	672 278	683 074
резерв незароблених премій	1533	941 764	1 103 609
інші страхові резерви	1534	-	-
інвестиційні контракти	1535	-	-
Приватний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 636 666	1 817 346
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видавці	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	12 679	12 504
товари, роботи, послуги	1615	46 266	49 006
розрахунками з бюджетом	1620	19 345	24 143
у тому числі з податку на прибуток	1621	17 155	23 833
розрахунками зі страхування	1625	-	1
розрахунками з оплати праці	1630	84	57
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	18 549	21 173
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	2 979	308
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
інші поточні зобов'язання	1690	23 866	28 628
Усього за розділом III	1695	123 768	135 820
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість акцій недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 457 256	2 608 875

ЕІП Царук Павло
Вікторович
ЕІП Кульгінська
Ірина
Олександрівна

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна

¹ Кодифікатор територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначастесь в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Ж

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА ГРУПА "ТАС"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
			2022	01	01
	(найменування)		30115243		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		
за	Рік 2021	р.			
		Форма № 2 Код за ДКУД	1801003		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 156 765	1 766 998
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	2 449 545	2 026 920
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	135 915	116 749
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	161 845	146 828
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	4 980	3 655
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(488 607)	(393 480)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 142 848	887 597
Валовий:			
прибуток	2090	525 310	485 921
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(51 152)	(80 175)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	(10 796)	(86 611)
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	(40 356)	6 436
Інші операційні доходи	2120	267 217	131 383
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(418 858)	(331 791)
Витрати на збут	2150	(3 293)	(2 941)
Інші операційні витрати	2180	(326 401)	(197 880)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	4 517
збиток	2195	(7 177)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	206 183	230 689
Інші доходи	2240	142 033	129 102
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(5 785)	(5 631)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(161 361)	(138 905)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Ж

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	173 893	219 772
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(83 826)	(82 760)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	90 067	137 012
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	90 067	137 012

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 946	4 572
Витрати на оплату праці	2505	144 074	113 379
Відрахування на соціальні заходи	2510	32 269	25 599
Амортизація	2515	33 376	30 501
Інші операційні витрати	2520	845 623	709 191
Разом	2550	1 060 288	883 242

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Царук Павло
Вікторович
ЕП Кульгінська
Ірина
Олександрівна

Царук Павло Вікторович

Кульгінська Ірина Олександрівна